

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903. Första Kammaren. N:o 59.

Torsdagen den 21 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 107, angående statsregleringen för år 1904.

Punkterna 1--5.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 6.

Herr af Burén: Som herrarna finna af detta betänkande, erfordras det öfver 10 millioner, som skola upplånas för åtskilliga behof, som Riksdagen beslutit, och i punkt 6:o står, att detta skall anskaffas genom försäljning af svenska statsobligationer, men det står ej i denna punkt, af hvilken typ obligationerna skola vara. För min del skulle jag önska, att man använde från innehafvarens sida ouppsägbara 3,6 % obligationer till små belopp, så att de kunde blifva *tillgängliga* för de små besparingarna hos den stora allmänheten inom hela vårt land, tillgängliga att köpa vid hvarje postkontor och vid hvarje uppboordsställe inom landet, där äfven räntorna kunde erläggas, och de skulle ju dessutom kunna göras särskildt *begärliga* genom att vid köp af samma bevilja 10 % rabatt. Sedan denna obligationsförsäljning blifvit inarbetad och allmänheten till densamma fått förtroende och insett fördelen af att hafva räntebärande bytesmedel, kan tvefvelsutan rabatten minskas, utan att köplusten aftager. Vi skulle på den vägen kunna komma till en början af en inhemsk statskredit, hvarigenom räntorna komme att stanna inom landet och komma till nytta och gagn för vår egen produktion i stället för att, då obligationerna gå utom landet, såsom nu, äfven räntorna gå till utlandet utan minsta nytta och gagn för oss själfva. Jag träffade för några dagar sedan en amerikanare, som omtalade, att de amerikanska bonds äro synnerligen förträffliga till att uppsamla de små besparingarna bland folket. De äro på mycket små belopp och äro af 2 olika typer dessa s. k. United States Bonds, och småfolket upphämtar dessa från sina besparingar och har dem att tillgå såsom mynt, och hafva

*Angående
anslaget till
fortsättning
af statsbanan
från Göte-
borg till Skee
m. m.*

Första Kammarens Prot. 1903. N:o 59.

Angående anslaget till fortsättning af statsbanan från Göteborg till Skee m. m.
(Forts.)

dessutom en påtaglig förmåga att uppmuntra till sparsamhet, då de äro räntebärande och såsom statspapper dessutom äro särskildt säkra. Det är blott detta jag önskat att få vid denna punkt anföra, då jag ser riksgäldskontorets ärade ordförande nu vara här.

Herr Anderson, Albert: På den siste ärade talarens anförande får jag svara, att under den tid jag haft förtroendet att tillhöra fullmäktige i riksgäldskontoret har man icke underlåtit att fästa uppmärksamheten vid penningförhållandena inom landet, och där man kunnat med fördel för staten upplåna penningar inom landet har det också skett. Men mot den ärade talaren ber jag få erinra, att våra svenska förhållanden äro icke alls lika med dem, som finnas i Amerika, och att utan vidare proklamera den grundsats, som enligt den ärade talarens påstående tillämpas i Amerika, tror jag icke går an här.

Jag vill för ofrigt fästa uppmärksamheten på, att för den, som vill spara penningar och små belopp, finnes tillfälle att insätta dessa på sparkasseräkning, där han i regel får bättre ränta än staten lämnar. Och vårt bankväsen har hittills lyckligtvis varit så stadgadt, att innehafvare af sådana sparkasseböcker icke behöfva befara att lida eller därpå lidit någon förlust.

Jag kan naturligtvis icke nu uttala mig om hvilken form fullmäktige i riksgäldskontoret komma att begagna eller huru de komma att gå till väga vid den upplåning, Riksdagen har föreskrifvit.

Det är endast detta jag velat säga med anledning af hvad den föregående talaren anför.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan.

Punkterna 7—10.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 111, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvaret;

n:o 112, angående regleringen under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet;

n:o 113, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

n:o 114, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

n:o 115, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet;

n:o 117, angående regleringen af utgifterna under riksstatens

tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

n:o 143, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen angående förvärfvande åt statsverket af Trollhätte nya kanalbolags fasta egendom m. m.;

n:o 150, angående beräkning af statsverkets inkomster; samt

n:o 151, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående tillgodogörandet af vissa magnesitfyndigheter å kronojord inom Kvickjocks kapellförsamling i Norrbottens län.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag
dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 158, till Konungen, angående ny katekesutveckling för folkskolans behof;

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 57, om lag angående solidarisk bankbolag m. m.;

n:o 58, angående lag om försäkringsbolag m. m.; samt

n:o 70, angående försäkringsinspektionens organisation och verksamhet m. m.

Anmäldes och bordlades statsutskottets memorial:

n:o 109, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

n:o 110, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 111, angående den nya riksstaten; äfvensom
bevillningsutskottets memorial och betänkande:

n:o 63, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 61 i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om exporttull å svensk järnmalm; och

n:o 64, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 7,25 e. m.

In fidem
Sam. Clason.

Fredagen den 22 maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollen för den 15 i denna månad.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets memorial n:o 59, med öfverlämnande af en jämförelse mellan tullsatserna å vissa varor enligt svenska och tyska tulltaxorna.

Vid föredragning af statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial:

n:o 109, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret,

n:o 110, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret, och

n:o 111, angående den nya riksstaten,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemställt.

Föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 63, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 61 i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om exporttull å svensk järnmalm.

Vid föredragning af bevillningsutskottets sistlidne dag bordlagda betänkande n:o 64, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 160, till Konungen, angående antecknande i prästbetyg af vitsord om kristendomskunskap;

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 60, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster; samt

n:o 63, angående dispositionen af besparingarna under hufvudtitlarna.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 59, angående statsregleringen;

n:o 61, angående val af fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret;

n:o 62, angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende i afseende å lokala telefonnät;

n:o 64, angående anslag till provisoriska anordningar vid Centralstationen och Norra stationen i Stockholm;

n:o 65, angående en lånefond för rederinäringens befrämjande;

n:o 66, angående beredande af lånemedel för anläggning af vissa telefonledningar;

n:o 67, angående odlingslånefonden;

n:o 68, angående anslag till fortsättning af statsbanan från Göteborg till Skee; samt

n:o 69, angående anslag för en undsättningsexpedition till Södra Ishafvet.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 8 på aftonen.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 152, med öfverlämnande af ny riksstat;

n:o 153, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret;

n:o 157, angående statsregleringen för år 1904 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp; samt

n:o 159, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade bestämmelser rörande trafikerandet af järnvägen Gellivare—Riksgränsen äfvensom angående beviljande åt Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och aktiebolaget Gellivare malmfält af ett lån å 20,000,000 kronor m. m.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 155, till Konungen, angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.

Fredagen den 22 Maj, e. m.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 12,26 e. m.In fidem
A. v. *Krusenstjerna*.

Fredagen den 22 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Upplästes och godkändes andra särskilda utskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 136, till Konungen, angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 71, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst;

n:o 72, angående tillverkning och beskattning af maltdrycker;

n:o 73, angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen;

n:o 74, i afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen; samt

n:o 75, angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla Riksdagens samtliga ledamöter att lördagen den 23 innevarande månad efter förrättad gudstjänst sig å rikssalen infinna för att enligt 36 § riksdagsordningen af Kungl. Maj:t i nåder hemförlofvas.

Herr talmannen meddelade, att anslag utfärdats till sammanträde under morgondagen kl. 10,30 f. m.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter kammaren åtskildes kl. 8,15 e. m.

In fidem
Arthur Hafström.

Lördagen den 23 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Justerades protokollet för den 16 i denna månad.

Föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 59, med öfverlämnande af en jämförelse mellan tullsatserna å vissa varor enligt svenska och tyska tulltaxorna.

Justerades ett protokollsutdrag härom.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,45 f. m. till Storkyrkan, där riksdagspredikan hölls af komministern i Jakobs församling E. Westman.

Efter gudstjänstens slut begaf sig kammaren till rikssalen, där jämväl Andra Kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för civildepartementet Westring uppläst Kungl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern Boström att å Kungl. Maj:ts vägnar afsluta riksdagen, samt talmännen, hvar för sig, framfört kamrarnes undersåtliga välönskningar och riksdagsbeslutet blifvit af herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst, förklarade, å Kungl. Maj:ts vägnar, hans excellens herr statsministern 1903 års lagtima riksmöte vara afslutadt.

Efter det kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och där intagit sina platser, framträdde grefve Sparre till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Djupt tacksam öfver det kraftiga,

aldrig sviktande stöd jag känt mig äga i Edert fortroende och Eder vänskap under icke blott den nu afslutade riksdagen, utan under de många åren förut, då det hedrande uppdraget varit mig lämnadt att leda kammarens förhandlingar, vill jag, innan vi åtskiljas, till Eder, mina herrar, frambara ett varmt och hjärtligt tack, på samma gång jag hos Eder anhåller, att I behagaden bevara mig i vänlig hägkomst.
Jag tackar Eder, mina herrar!

Detta tal besvarades af hans excellens friherre von Essen i följande ordalag: Herr grefve! Vid denna såväl som föregående riksdagar händer ju vanligen, att olika meningar göra sig gällande inom kammaren, men den fråga, som nu föreligger är af den art, att kammaren står enig som *en* man, och denna fråga är kammarens allmänna önskan att till Eder, herr grefve, få framföra sitt varma och hjärtliga tack för det outtröttliga nit, den skicklighet och den erfarenhet, I vid denna och så många föregående riksdagar ådagalagt att leda kammarens ärenden. Vi lägga därtill den personliga sympati, som I vunnit uti allas våra hjärtan och som gör, att denna tacksamhet för alltid skall outplånlig kvarstå i våra sinnen, och vi anhålla att I, herr grefve, villé uti kärt minne bibehålla denna Första Kammare, som gläder sig åt hoppet att få återse Eder på den plats, som I så väl beklädt till landets, till Riksdagens och till Eder Konungs ära. Farväl, herr grefve!

Kammarens ledamöter åtskilde kl. 12,30.

In fidem
A. v. *Krusens tjerna.*
